

PRZEPUSZCZENIE (65) *sb n*

-enie (55), -ęnie (10).

Pierwsze oraz drugie e jasne, w końcowym wahania.

sg *N* przepuszczenie (20); -é (6), -(e) (14). ◇ *G* przepuszczeniã (13); -ã (12), -(a) (1). ◇ *D* przepuszczeniu (5). ◇ *A* przepuszczenie (19); -é (4), -e (1), -(e) (14); -é : -e *MurzHist* (1:1). ◇ *I* przepuszczeniem (5), [przepuszczeni(e)m]. ◇ *L* przepuszczeniu (3).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI w. s.v. przepuścić.

I. Rzeczownik od „przepuścić” (57) :

1. Pozwolenie na przejście lub przejechanie przez jakieś terytorium; transmissio *Mącz, Calep, Cn* (3) : *Transmissio*, Przepuszczenie/ przewiezienie/ ná drugą ftronę przesłanie. *Mącz* 227c; *Calep* 1080b. *przepuszczenie dokąd* (1): Piłszelz mi Máchomecie [...] theż o przepuszczenie do Weneckiego páńftwá/ czego ia niemogę pozwolić gdyż fnimi mam przyiacielstwo fprzyślęgte *BielKron* 253.

2. Usunięcie z organizmu zbędnych substancji (25) :

a. Przeczyszczenie, spowodowanie wypróżnienia; wypróżnienie (24) : *ZLe* znamiona w niemoczach [...]. Iestli na liczu skora rozpiętha barwa po wśzythkim żołtha albo zielona/ albo czarna/ á nieieft od ciężkiego żywota przepuszczenie, to ieft gdy człowiek zatwardzieie. *FalZioł* V 13v; Też dawfzy mamcze lekarstwo/ z kthoregoby miała purgacją/ á potym drugiego dnia/ dać onę mamkę dziecięciu zapiekłemu wyzłać/ dziecię ono będzie miało przepuszczenie. *FalZioł* V 38v, I 111d, 112a; Też ślaz w kożim mleku wárzony á trochę solony/ przeczyścia żywot lekko/ gdy go kto ije: á iestli ktemu przyłożył Serzyłká/ mocnieyże będzie przepuszczenie *SienLek* 38v; W tey też niemocy [od zbytniego opijania i obżarstwa]/ iedni fye trzęsá á drudzy nic: thá co fye trzęfye trudno wleczyć w ftárym człowiecze/ á nietrzebá wniefy nagłego przepuszczenia. *SienLek* 61v; Przepuszczenie żywota purgácią zowá *SienLek* S[ss]4v, 19v, 22v, 37v, 38, 53v (11); [Też náfienie tego źiela fmażone álbo wfułzone/ zatwirdza żywot/ ále ták furowe czyni przepuszczenie *SienHerb* 136b (*Linde s.v. przepuścić*), 137a].

Wyrażenia: »przepuszczenie grube« = *stolec* (1): Mocz tego kamienia ta ieft iże gdy będzie ku picciu dany z miodem pithym/ czyni przepuszczenie grube *FalZioł* IV 55d.

»przepuszczenie żywota« (8): Też sol zwinem á zwodą fpołem wśzitko zmiefzawfzi/ czini przepuszczenie żywota *FalZioł* III 39a; *Balanus*, [...] Czopek który bywa w zádek wetknión/ dla przepuszczenia żywotá aby ftolce kto miał. *Mącz* 22d; Iestlifye lice bárzo wzdriga/ á częfto nád zwyczaj: trzebá fye bać vft skrzywienia. Ktemu fłuży wróćanie/ y przepuszczenie żywothá. *SienLek* 19v; LEkarze ftárzy/ ku przepuszczeniu żywotá/ dawáli chorym lámę wodę ciepłą pić/ ábowiem tá Trzewá przepłokuie *SienLek* 38, 29v, 93 [2 r.], 143.

b. Pęknięcie wrzodu [czego] (1) :

[**Wyrażenie:** »wrzodu przepuszczenie«: Przetoż też i żeśmy baczeli, że już Jej KM z łaski Bożej za tym wrzodu przepuszczeniem lepiej się na zdrowiu poprawia. *ListyZygmAug* 1551/200, 1551/202.]

Szereg: »zbieranie i przepuszczenie« (1): Też ku zbieraniu wrzedzience y ku przepuszczeniu iey/ [...] zielone liście tego wężownika warzone w oleiu/ á tego przyłoż na wrzedzience *FalZioł* I 126c.

3. *Przebaczenie, okazanie pobłażliwości; ignoscentia Mącz, Calep, Cn; remissio PolAnt, Calep, Cn; indulgentia, impunitas, pax, vacatio, venia Cn (20)* : Ignoscentia, Przepuśczenie/ Láská. Mącz 251b; Ignoscibilis – Przepuśczeniá godny. *Calep* [502]b; Remissio – Przeftanek, odpoczinek. Przepuśczenie [!]. [...] Interdum ponitur pro venia vel gratia delicti vel poenae. *Calep* 910a, [502]b, 910a.

a. *O Bogu lub w Jego imieniu: wybaczenie grzechów (15)* : to on kazał rozumieć o tych którzy by iaki płomyczek wiary przy łobie zatrzymali [...]. Tym ci iest (mowi) nadzieiá przepuśczenia zoftawiona/ nie tem którzyby wiarę do końca odrzucili *MurzHist* L2v, Q.

Zwrot: »o przepuśczenie prosić« (2): vznałem był że mi Bóg iest oicem/ nietilko łtego iłz mię łtworzył/ ale też i zodrodzenia na imię przes łyna iego miłego zbawiciela nałze⁸⁰/ I mogłem go wzywać i o przepuśczenie grzechow prosić *MurzHist* O3, C4.

Wyrażenie: »przepuśczenie grzechow« = *remissio peccatorum PolAnt* [szyk 8:4] (12): alełz kiedy iego [*Franciszka Spiery*] naukę/ o panie Chriřtufie i dobrodzieiřtwach iego vsłyszáwłzy: grzechów przepuśczenie i ducha łwiętego wiará prawá otrzymali. *MurzHist* Cv, O3, O4v; Boc i tu oto iuřz oczyřcioné⁸⁰ do kapłána odłýłá/ i wiele przykłádów mámy/ gdzie nierzká przepuśczenie grzechow okróm ładnyi łpowiedzi za łamem łłowa bożego przepowiadaniem/ iest dáno/ ale też i duch łwięty widomie zełłán. *MurzNT* 33v; I przyłzedł do włzego kraiu Iordánowi przyłgłego/ przepowiadáiąc chrzełt vpamiętaniá/ ku przepuśczeniu grzechów *MurzNT Luc* 3/3, k. 33v, 58v, *Luc* 1/77, k. 178v *marg*; *KuczbKat* 415; Niełmęć się iuřz Piotrze wıęcey Tey to łwiętey Wielkieynocy. Dawam tobie pozdrowienie Iteř grzechu przepuśczenie. *MWilkHist* Iv; *StryjKron* 350.

4. *Darowanie kary; impunitas Mącz, Calep (2)* : Impunitas – Nie kazn, przepuśczenie. *Calep* 515a. *przepuśczenie czego (1)*: [łtąd vrosły *indulgentiae* albo liřty odpuřtne/ ktore nic inego niebyłi/ iedno vlzenie a przepuśczenie *fatiffactij* a dołić vczynienia/ przes ktorá ludzie pokutę łwá [...] okazowác mieli *UstKořciel* 54v.] *Cf Wyrażenie*.

Wyrażenie: »przepuśczenie winy« (1): Impunitas, Niekárnořć/ przepuśczenie yákiey winy [*tj. kary*]. *Mącz* 331d.

5. *Dopust boży, zesłanie czegoř złego, dořwiadczenie (6)* : Y przecř mili bogowie to tho przepuśczenie iádowite ná mię przyłzłó? *HistRzym* 20v.

przepuśczenie czego (1): Nie miey łofow gry ná pyeczy/ Stąd pochodzą márne rzeczy/ Zwády kłátwy czárowánia/ Rołpáczy y zábijánia/ Ná ołtátek y bluźnienie/ Bożey pomłty przepuśczenie. *BielKom* F3.

przepuśczenie czyje [w tym: ai poss (3), G pron (1)] (4): *RejPos* 253 *cf W połączeniu szeregowym. Cf Wyrażenie*.

W połączeniu szeregowym (1): A iestliżeć iá [*Bóg rękę*] podniełie/ to iuřz wiedz pewnie/ żeć iest z woley á s przepuśczenia y s przeřrzenia iego/ á pewnie ku leplzemu twemu: bo pewnie Pan ábo cie dořwiadczyć chce w łtałóci twey/ ábo cie pokárác zá grzech twoy chce *RejPos* 253.

Wyrażenie: »przepuśczenie boże« [*w tym: z przepuśczenia bożego (1)*] = *voluntas Dei PolAnt* [szyk *zmienny*] (3): Yákoř łye to cześtokroć/ á nye poyednemu tylko/ ále y mnogim ná raz/ zá przepuśczenim bożym dla grzechow y łwowełniřtwá ludzkyego [...] przydawáło y przydawa

KromRozm III D8v; BielSpr 43 marg; Z przepuŹczenia BoŹego bywa dan mroz/ Źe Źzerokie wody zamarzaią. BudBib Iob 37/10; [Osądzienie 12; WerSposób 6 (Linde s.v. przepuŹcić)].

6. [Opuszczenie obowiazku, niewzięcie udziału:

przepuszczenie w czym [= czego]: Szychmistrzowie [...] beŹ wiadomoŹci, a woli narządzienia Źupnikowego, takŹe Ź w szychcie przepuszczenia mieć nie maią. OrdunekGórn 29.]

7. Przemyslenie (1) : iako głąbokie myŹli twe, to iest przepuŹczenie, gdy przepuŹczaiŹ iŹ zli ludzie maią ŹzczęŹcie na tym Źwiecie a dobrzy wciŹnienie y Źmętki. *WróbŹoŹt ff4.*

8. [Pozwolenie przejŹcia, dopuszczenie, przypuszczenie [do kogo]: jeŹli nieprzyjacieŹ [!] przymierza nie postanowi, [...] prze to zatrzymanie poŹów i nierychłe przepuszczenie do siebie [...] *ListyZygmAug 1570/577.]*

II. Środek lub zabieg przeczyszczający, powodujący wypróŹnienie (8) : *FalŹioŹ V 69; Potym ma przepuŹczenie wziąć/ czymby Źye Źywot zmiękczył y przeczyŹciŹ SienLek 116; Kto chce gorączkę á owŹzem powŹzednią léczyć: naprzod ma przepuŹczeniem Źywot przeczyŹcić. SienLek 139v, 38v.*

WyraŹenie: »Źywota przepuszczenie« [szyk 3:1] (4): PrzepuŹczenie Źywota lekkie á nieŹzkodliwe/ KoŹie mleko zmiodem á z Źołą piy *SienLek 38v; A iefli Źye pocznie ruŹzaić/ takie iemu wczynić Źywota przepuŹczenie: [...] czopek długi iáko pálec/ [...] wetknąć mu w zádek co nadáley SienLek 61, 20, 32v.*

Synonimy: **I.2.a.** *oczyŹszenie, przeczyŹszenie, przepurgowanie, purgacyja, wypurgowanie; 3. oczyŹszenie, usprawiedliwienie; a. rozgrzeszenie, zgłądzenie; 4. darowanie, niekaranie, niekarnoŹć, niekaŹń; 5. doŹwiadczenie, doznanie, nawiedzenie, zesłanie; 6. odbieŹenie, odeŹcie, odstąpienie; 7. dorozumienie, mnimanie, myŹl, przemysł, przemyslenie.*

Cf PRZEPUŹCIĆ